

عوامل مؤثر بر مشارکت مردم در ارتقای امنیت اجتماعی

محمد طاهر شیخی^۱، صفدر سلیمی^۲، علی اوصانلو^۳

تاریخ دریافت: ۹۳/۰۸/۱۰

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۱۹

از صفحه ۸۱ تا ۹۶

فصلنامه علمی - تخصصی دانش انتظامی شرق استان تهران

سال اول، شماره چهارم، زمستان ۱۳۹۳

چکیده

مقاله حاضر به بررسی میزان مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی از طریق تحلیل رابطه بین وضعیت شغلی شهروندان و میزان برخورداری افراد از وسایل اطلاعاتی و ارتباطی، اعتقادات و میزان دینداری شهروندان در میان شهر ورامین پرداخته است. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی است و از نظر گردآوری داده‌ها، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق را کلیه شهروندان شهر ورامین تشکیل می‌دهند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تعداد ۲۰۰ نفر تصادفی انتخاب و مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استفاده شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد وضعیت شغلی شهروندان، میزان بهره‌برداری از فناوری اطلاعاتی - ارتباطی، سطح اعتقادات و میزان دینداری شهروندان در میزان مشارکت افراد در تقویت امنیت اجتماعی تأثیر و رابطه معناداری دارد در حالی که بین عوامل فردی (سن و تحصیلات) و میزان مشارکت افراد در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری مشاهده نشد.

کلید واژه‌ها

مشارکت مردمی، امنیت اجتماعی، فناوری اطلاعاتی - ارتباطی، دینداری، شغل و عوامل فردی.

۱- دانشجوی کارشناس ارشد پژوهشگری علوم اجتماعی sheykhi1987@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد و معاون اجتماعی فابو شرق استان تهران Safdar.s@yahoo.com

۳- دانشجوی دکتری دانشگاه اصفهان Aliosanlu@yahoo.com

مقدمه

امنیت^۱ واژه‌ای پیچیده، و به لحاظ کاربرد از گستردگی وسیعی برخوردار است. از درونی‌ترین افکار و احساسات بشری گرفته تا مهم‌ترین مسائل بین دولت‌ها دربرگیرنده مفهوم امنیت است. فرهنگ لغت آکسفورد امنیت را چنین معنا می‌کند: "رهایی از نگرانی‌ها و ایمنی در مقابل خطرات، همچنین معیارهایی قراردادی برای تضمین ایمنی یک کشور، شخص یا چیزی که از ارزشی برخوردار است. فرهنگ معین نیز امنیت را "ایمن شدن و در امان بودن" معنا کرده است. امنیت اجتماعی را می‌توان به عنوان ایمنی خاص مردم تعبیر کرد. این مفهوم دو وجه قابل تفکیک دارد. در یک وجه امنیت اجتماعی در قالب ایمنی خاطر یک شهروند به عنوان نماینده تمامی مردم مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این بررسی امنیت اجتماعی یک جامعه (یک کشور، یک شهر و یا یک محله) بر اساس میزان رضایت‌مندی^۲ و آرامش خاطر یک عضو نمونه آن جامعه بررسی و ارزیابی می‌شود. در این نوع مطالعه، جامعه مجموعه‌ای همگن تلقی شده و از تفاوت‌ها، نابرابری‌ها و ناهمگنی‌های درون جامعه صرف‌نظر می‌شود. وجه دوم امنیت اجتماعی به تعامل افراد جامعه با یکدیگر نظر دارد. در این بعد، رابطه مردم یک جامعه با دولت، نهادها و مردم دیگر جوامع مدنظر می‌باشد. اما به صورت اجمال می‌توان امنیت اجتماعی را چنین تعریف کرد: "امنیت اجتماعی توانایی جامعه برای حفظ هویت، منافع و ویژگی‌های اساسی خود در برابر شرایط متحول و تهدیدات و نیز توانایی ارتقای وضعیت اجتماعی به سمت ارزش‌ها و آرمان‌های جامعه است" در همین راستا محقق، بر خود لازم دیده، به سهم خود به بسط دانش نظری و عملی امنیت اجتماعی بپردازد، تا بتواند موضوع امنیت اجتماعی را در جایگاه مناسب خود در جامعه ایران قرار دهد و به حل این معضلات و مسائل ناشی از تهدیدات و آسیب‌های امنیت اجتماعی کمک کند.

نیاز به امنیت از عمیق‌ترین و حیاتی‌ترین نیازهای انسان‌ها می‌باشد و در هیچ دوره‌ای از تاریخ؛ بشر بی‌نیاز از آن نبوده و نخواهد بود و از طرفی نیز امروزه آسیب‌های اجتماعی نظیر بزه‌کاری و انحرافات اجتماعی در کنار معضلات دیگر به یکی از منابع

۱- Security

۲- satisfaction

ظهور و گسترش احساس ناامنی در بین مردم تبدیل شده است. تشدید اعمال قوانین کیفری و تقویت اقدامات نیروی انتظامی و سرمایه‌گذاری‌های همه جانبه دولت برای تعدیل احساس ناامنی نتیجه مطلوبی را به دنبال نداشته است و شاید این به دلیل آن باشد که خیلی از انسان‌ها هنوز نیاز به امنیت را در ذهن‌شان پرورش نداده باشند، یا امنیتی وجود دارد و یا اصلاً در مسیر زندگی نیازی به آن هست؟ انسان‌ها بر این باورند که رشد و شکوفایی جامعه در تمام عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... منوط بر این است که آنها در جامعه امنیت داشته باشند؛ بنابراین دقت و توجه و کار کارشناسی کردن در نحوه برخورد پلیس با مردم در رابطه با تأمین امنیت و همکاری مردم با نیروی انتظامی در جهت امنیت اجتماعی یک امر ضروری است و آنچه که مهم است، بحث تأمین امنیت می‌باشد و با گسترده‌گی قومیت‌های مختلف در سطح شهرها برای نیروی انتظامی بدون مشارکت مردمی کاری سخت و دشوار است؛ پس اهمیت دادن به این موضوع نمایانگر نقش فوق العاده و تأثیر مشارکت مردم در تقویت امنیت اجتماعی می‌باشد که تأثیر بسزایی بر جامعه و هدایت آن در مسیر توسعه را دارد.

مبانی نظری

در پژوهش حاضر از مکتب کارکردگرایی ساختاری به عنوان زمینه تئوریک استفاده شده و پیروان آن از جمله کنت معتقد است که عامل ایجاد تعادل ساختاری تغییر در ارزش‌ها و باورها می‌باشد و تغییر در ذهنیت جامعه نیز منجر به عدم تعادل ساختاری در نظام اجتماعی می‌باشد.

به منظور بررسی میزان مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی از نظریه‌های دورکیم، مرتون، مولار، ویور و بوزان استفاده شده است.

نظریه دورکیم: به نظر دورکیم "نظم اخلاقی" یا وجدان جمعی نیروی بیرونی است که بر خواهش‌ها و امیال درونی انسان غلبه می‌کند. این نظم اخلاقی به صورت وجدان جمعی در می‌آید و امیال سیری‌ناپذیر انسان را مهار می‌کند. وقتی تغییرات ساختاری، (ناشی از پیشرفت یا پسرفت اقتصادی) یک ساخت هنجارمند را به هم می‌ریزد و امیال سیری‌ناپذیر از قید هنجارها آزاد می‌شود اما منابع اقتصادی و اجتماعی برای پاسخ به خواهش‌ها، ماهیتاً محدود است و فرد نمی‌داند که به هر خواهشی نمی‌تواند دست یابد و

رقابت برای رسیدن به هدف‌های دست نیافتنی افزایش می‌یابد. لذت در رقابت است و هدف دست نیافتنی؛ کوشش‌ها افزایش می‌یابد و نتیجه کمتر حاصل می‌شود و در این وضعیت شوق زندگی از میان می‌رود و در نتیجه زمینه گرایش به انحراف و ناامنی در جامعه فراهم می‌گردد. به نظر دورکیم مسئله بی‌هنجاری در جامعه مدرن به صورت مزمن درآمده است و این وضعیت اسفبار است. به نظر او ورود جوامع به دنیای صنعت در قرن بیستم روابط انسان‌ها را از نظارت نظم اخلاقی جامعه سنتی آزاد می‌کند به طوری که اجتماع سنتی مورد هجوم نیروهای گسستگی جامعه مدرن قرار گرفته و اجتماعات ساده رو به تحلیل می‌روند و با افزایش و تراکم جمعیت زندگی اجتماعی پیچیده می‌شود ارتباطات از صورت برخورد با آشنا به صورت برخورد نابینگانه در می‌آید و از همه مهم‌تر اعتقادات و رسوم مذهبی مشترک که موجب سازمان یا اختلال در آن می‌باشد کانون توجه دورکیم است (بشیریه، ۱۳۷۴: ۴۸).

نظریه مرتون: رابرت کی مرتون نخستین هدف خود را کشف این نکته می‌داند که برخی ساختارهای اجتماعی چگونه فشار معینی را برای بعضی از افراد جامعه وارد می‌کنند که این افراد بجای هم‌نوا ناهم‌نوا می‌شوند. مرتون ریشه انحرافات اجتماعی را در شکاف میان دو عنصر اساسی ساختار فرهنگی جستجو می‌کند. اولین عنصر در نظریه مرتون شامل اهداف، مقاصد و علایقی است که توسط فرهنگ جامعه تعریف و تعیین شده و به عنوان خواست‌های مشروع مورد پذیرش اکثریت جامعه مطرح می‌باشد که در یک سلسله مراتب ارزشی دسته بندی شده که برخی از آنها (هدف‌های فرهنگی) به طور مستقیم با محرک‌های فرهنگی و زیست‌شناختی ارتباط پیدا می‌کند اما به وسیله آنها تعیین نمی‌شود.

عنصر دوم ساختار فرهنگی، شیوه‌ها، راه‌ها، و هنجارهای مشروع رسیدن به اهداف و آرمان فرهنگی را تعیین؛ تنظیم و نظارت می‌کند و هر گروهی ناگزیر است تا اهداف فرهنگی خود را با راه‌های مجاز و نهادی شده منطبق کند. مع الوصف این روش‌ها و هنجارهای نظم دهنده با راه‌های کارآمد و فنی یکی نیستند، بلکه راه‌های دیگری نیز وجود دارد که کارآمد بوده و نیل به اهداف را آسان می‌سازد ولی با هنجارها و دستورات جامعه تضاد دارند مانند احتکار، سرقت، تقلب و نظایر آن که امنیت اخلاق جامعه را تهدید می‌کند.

هنگامی که میان اهداف فرهنگی و راه‌های نهادی شده، هماهنگی وجود نداشته باشد فریبکاری، فساد، رشوه‌خواری، روسپی‌گری و ارتکاب انواع جرایم افزایش، و امنیت اجتماعی کاهش می‌یابد. مرتون تداوم گسست و شکاف میان الگوهای اهداف فرهنگی و هنجارها یا راه‌های نهادی شده را موجب بی‌ثباتی جامعه می‌داند که در واقع همان "آنومی" است.

در نظریهٔ مرتون جامعه وقتی دچار آنومی می‌شود که تعادل میان اهداف و ارزش‌های فرهنگی باره‌ها و امکانات اجتماعی به هم بریزد. به‌طوری که افراد جامعه قادر نباشند از طریق هنجارهای مورد پذیرش جامعه و امکانات و وسایل مجاز به اهداف و مطلوب‌های فرهنگی جامعه دست یابند و در نتیجه این عدم تعادل ساختاری، زمینهٔ اجتماعی برای بروز رفتارهای ناپه‌نجا و انحرافات اجتماعی را فراهم می‌کند و در صورت عدم اصلاح ساختاری در پر کردن شکاف میان اهداف و راه‌های مجاز فرهنگی-اجتماعی ناهم‌نوایی و رفتار کجروانه در جامعه گسترش یافته و امنیت اخلاقی و اجتماعی افراد سلب خواهد شد (کوزر و لوزنبرگ، ۱۳۷۸ : ۴۳۱-۴۳۸).

نظریهٔ مولار: مولار بحث خود را در باب امنیت اجتماعی با شرح اشکال متفاوت امنیت آغاز می‌نماید و معتقد است، امنیت در سه شکل ملی، اجتماعی و انسانی وجود دارد که پاسخ به سؤال اساسی امنیت برای چه کسی یا به بیان دیگر هدف مرجع امنیت در هر یک از این اشکال متفاوت است و به تناسب تفاوت در مراجع امنیت، تهدیدات نیز متفاوت خواهد بود و اشکال امنیت را به‌صورت جدول زیر بیان می‌کند:

جدول (۱): اشکال امنیت

اشکال امنیت	هدف مرجع	تهدیدات
ملی	دولت	حاکمیت- قلمرو
اجتماعی	گروه‌های امنیت	هویت
انسانی	فرد	بقاء

چنان‌که ملاحظه می‌شود مقام مرجع در امنیت ملی، دولت در امنیت اجتماعی، گروه‌های اجتماعی و امنیت انسانی تک تک افراد است (نوید نیا، ۱۳۸۳ : ۵۸).

نظریه ویور: ویور امنیت اجتماعی را توانایی جامعه برای حفظ ویژگی‌های اساسی‌اش تحت شرایط تغییر و تهدیدات واقعی و محتمل تعریف می‌کند؛ ویور بر ارتباط نزدیک میان هویت جامعه و امنیت تأکید دارد و خاطر نشان می‌کند که جامعه امنیت هویتش را جستجو می‌کند؛ به طوری که باید قادر به حل اختلالات هویتی باشد و اعضای آن نمی‌توانند نسبت به چیزهایی را که هویتشان را تهدید می‌کنند، احساس مسئولیت نداشته و آنها را تنها به دولت واگذار نمایند.

ویور معتقد است تئوری امنیت اجتماعی بر هویت‌های جمعی در مقیاس بزرگ مانند هویت‌های مذهبی و هویت‌های قومی متمرکز است که کارایی و وظایفی مستقل از دولت دارند. ویور هویت را به عنوان مفهوم صریح امنیت اجتماعی قلمداد نموده و معتقد است زمانی امنیت اجتماعی مطرح می‌شود که جامعه تهدیداتی نسبت به هویتش احساس کند. در واقع امنیت اجتماعی یک موضوع هویتی و نوعی تئوری مطرح در روابط بین‌المللی است که در جستجوی جنبه‌های اجتماعی تأثیرگذار در ارتباطات بین‌المللی می‌باشد. این نظریه بیانگر اهمیت و بر جستگی فزاینده امنیت و یا ناامنی اجتماعی یعنی موقعیت‌هایی که در آن گروه‌های مهمی در یک جامعه احساس می‌کنند که هویت آنها به وسیله مهاجرت، واگرایی یا امپریالیزم فرهنگی در خطر است و تلاش می‌کنند تا از خود دفاع کنند (همان: ۶۲).

نظریه بوزان: بوزان بحث خود را در باب امنیت اجتماعی با بیان معنای طبیعی نهفته در این نظریه آغاز می‌کند و معتقد است زمانی امنیت اجتماعی مطرح خواهد بود که نیروی بالقوه یا بالفعلی به عنوان تهدیدی برای هویت افراد جامعه وجود داشته باشد. امنیت اجتماعی از نظر بوزان به حفظ مجموع ویژگی‌هایی ارجاع دارد که بر مبنای آن، افراد خودشان را به عنوان عضو یک گروه اجتماعی قلمداد می‌کنند یا به بیان دیگر معطوف به جنبه‌هایی از زندگی فرد می‌گردد که هویت گروهی او را سامان می‌بخشند (همان: ۶۴) در واقع آنچه باعث می‌شود گروه اجتماعی سامان گیرد، احساس وابستگی و تعلق است که میان اعضای گروه وجود دارد و به آنها کلیت یکپارچه‌ای می‌بخشد که مبنای تعریف اعضاء از هستی خویش خواهد بود و شناسایی دیگران به عنوان بیگانه و خارجی. پس گروه اجتماعی آن کلیت خاصی است که به دلیل اشتراک اعضای گروه در اندیشه و باورها، احساسات و عواطف، کردار و اعمال به وجود آمده است و از آن به عنوان

"ما" یاد می‌کنند، به‌طور مثال ما مسلمانان، ما زنان و...؛ هر عامل و پدیده‌ای باعث اختلال در احساس تعلق و پیوستگی اعضای گروه شود در واقع هویت گروه را به مخاطره انداخته و تهدیدی برای امنیت اجتماعی قلمداد می‌گردد (همان : ۶۵).

نمودار ۱: نمودار مفهومی تحقیق

فرضیه‌های تحقیق

۱. در این پژوهش، فرض اصلی بر این است که میزان مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی به عوامل فردی بستگی دارد؛
۲. به نظر می‌رسد بین وضعیت شغلی شهروندان و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد؛
۳. به نظر می‌رسد بین میزان برخورداری افراد از وسایل اطلاعاتی و ارتباطی و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد؛
۴. به نظر می‌رسد بین اعتقادات و میزان دینداری شهروندان و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

روش تحقیق

از آنجا که موضوع پژوهش بررسی عوامل مؤثر بر میزان مشارکت مردمی در ارتقای امنیت اجتماعی است، برای انجام آن از روش اسنادی و پیمایشی استفاده شده است. از تحلیل اسنادی در مطالعه‌های اسناد و کتاب‌های کتابخانه، مجله‌ها و... از روش پیمایشی (ابزار پرسش‌نامه) برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش را شهروندان شهر ورامین و برای تعیین حجم نمونه به دلیل کمبود زمان و صرفه‌جویی هزینه‌ها تعداد ۲۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند.

اطلاعات مورد نیاز تحقیق به وسیله ابزار پرسش‌نامه جمع‌آوری شد که ابزار این پژوهش از طیف لیکرت می‌باشد که یک مقیاس ۵ درجه‌ای است و سؤال‌های پژوهشی به‌نحوی تنظیم شد که بتواند محورهای اصلی پژوهش (سؤال‌های پژوهش) را اندازه‌گیری کند و برای انجام روایی ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، مراحل زیر برای تهیه و تنظیم سؤال‌های پرسش‌نامه انجام شده است.

الف) طراحی سؤال‌های اولیه پرسش‌نامه به تعداد ۳۵ سؤال؛

ب) تطبیق سؤال‌های طراحی شده با فرضیه‌های تحقیق؛

ج) انجام پیش‌آزمون.

انجام مطالعات تکمیلی و طراحی مجدد پرسش‌نامه با رعایت اختصارگویی، جامعیت و رسا بودن که در نهایت ۲۸ سؤال برای سنجش موضوع مورد پژوهش تدوین شد. برای آزمون پایایی ابزار تحقیق از ضریب آلفای کرونباخ استفاده می‌شود که مقدار آن باید بزرگ‌تر یا مساوی ۷۰ درصد و کوچک‌تر یا مساوی ۱ باشد. (صدفی و بابایی، ۱۳۸۰: ۱۲۰) ضریب آلفای کرونباخ در این تحقیق ۰/۷۸ می‌باشد که نشان دهنده پایایی مناسب ابزار می‌باشد.

یافته‌ها تحقیق

در این قسمت با استفاده از آزمون آماری (آزمون فرضیه X^2) به تحلیل هریک از فرضیه‌های تحقیق با توجه به پرسش‌های مطرح شده در پرسش‌نامه می‌پردازیم.

فرضیه اول: به نظر می‌رسد بین عوامل فردی (سن و تحصیلات) افراد و میزان مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۲): نقش عوامل فردی (سن) در تأمین امنیت اجتماعی

مشارکت در امنیت اجتماعی						
جمع	به دیگران می‌گویم به پلیس خبر دهند	خودم شخصاً عمل می‌کنم	به من ربطی ندارد	نیازی به پلیس نیست	به پلیس خبر می‌دهم	گروه‌ها
						سن
۱۶	۷	۴	۰	۲	۳	۱۵-۱۹
۴۷	۱۱	۸	۷	۸	۱۳	۲۰-۲۴
۴۵	۷	۶	۹	۸	۱۵	۲۵-۲۹
۳۵	۶	۷	۲	۶	۱۴	۳۰-۳۴
۲۳	۳	۵	۳	۲	۱۰	۳۵-۳۹
۱۳	۲	۳	۰	۱	۷	۴۰-۴۴
۱۱	۲	۱	۳	۲	۳	۴۵-۴۹
۶	۰	۰	۱	۱	۴	۵۰-۵۴
۳	۰	۱	۰	۰	۲	۵۵-۵۹
۱	۱	۰	۰	۰	۰	۶۰-۶۴
۲۰۰	۳۹	۳۴	۲۵	۳۱	۷۱	جمع

$$X^2: 23/063$$

$$df=12$$

$$sig=0/588$$

جدول (۳): نقش تحصیلات در مشارکت مردم در ارتقای امنیت اجتماعی

مشارکت در امنیت اجتماعی						
جمع	به دیگران می گویم به پلیس خبر دهند	خودم شخصاً عمل می کنم	به من ربطی ندارد	نیازی به پلیس نیست	به پلیس خبر می دهم	گروهها
						تحصیلات
۸	۴	۱	۱	۰	۴	ابتدایی
۱۷	۲	۳	۰	۳	۹	راهنمایی
۸۹	۱۵	۱۴	۱۷	۱۱	۳۲	متوسطه
۸۶	۱۹	۱۶	۷	۱۷	۲۷	دانشگاهی
۲۰۰	۳۹	۳۴	۲۵	۳۱	۷۱	جمع

$$X^2: 14/063$$

$$df=12$$

$$sig=0/297$$

فرض H_0 : به نظر می رسد بین عوامل فردی و اجتماعی (سن و تحصیلات) افراد و میزان مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد.

فرض H_1 : به نظر می رسد بین عوامل فردی و اجتماعی (سن و تحصیلات) افراد و میزان مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

باتوجه به مقدار سطح معنی داری در آزمون $0/297$ و $0/588$ $sig = 0/5$ که از $0/05$ بیشتر می باشد، در نتیجه فرض H_0 قبول و فرض H_1 رد می شود؛ بنابراین با 95% اطمینان می توان بیان داشت که بین عوامل فردی (سن و تحصیلات) و میزان مشارکت افراد در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معنی داری وجود ندارد.

فرضیه دوم: به نظر می رسد بین وضعیت شغلی شهروندان و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۴): رابطه شغل با مشارکت مردم در امنیت اجتماعی

میزان سؤال‌ها	خیلی زیاد	زیاد	تاحدودی	کم	خیلی کم	جمع
۵	۱۶	۳۲	۸۷	۲۶	۲۲	۱۸۳
۶	۲۸	۴۹	۴۳	۳۹	۲۴	۱۸۳
۷	۲۶	۲۵	۳۸	۳۹	۵۵	۱۸۳
۸	۲۸	۴۴	۵۰	۱۶	۳۵	۱۸۳
جمع	۹۸	۱۵۰	۲۱۸	۱۳۰	۱۳۶	۷۳۲

$$X^2: ۷۰/۶۹$$

$$df=۱۲$$

$$sig=۰/۰۰۰$$

فرض H_0 : به نظر می‌رسد بین وضعیت شغلی شهروندان و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد.

فرض H_1 : به نظر می‌رسد بین وضعیت شغلی شهروندان و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

باتوجه به محاسبات انجام شده چون مجذور محاسبه شده $X^2=۷۰/۶۹$ بزرگ‌تر از کی دو جدول $X^2=۰۳/۲۱$ با درجه آزادی $d.f=۱۲$ در سطح $۰/۰۵$ می‌باشد فرض H_0 رد می‌شود؛ بنابراین فرض H_1 با ۹۵ درصد اطمینان مورد تأیید قرار می‌گیرد؛ یعنی با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که بین وضعیت شغلی و مشارکت افراد در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد؛ یعنی هرچه قدر افراد شغلشان را با توجه به علاقه، استعداد و توانایشان انتخاب کرده و از شغلشان نیز راضی باشند، در آن صورت برای حفظ شرایط و شغل موجودشان هم که شده با مشاهده هرگونه بی‌هنجاری و تخلف از سوی افراد دیگر آن را به پلیس گزارش داده و همکاری و مشارکت لازم را به عمل می‌آورند.

فرضیه سوم: به نظر می‌رسد بین میزان بهره‌مندی از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی و میزان مشارکت آنان در ارتقای امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۵): رابطه فناوری اطلاعاتی و ارتباطی و مشارکت مردم در ارتقای امنیت اجتماعی

سؤالها	میزان	خیلی زیاد	زیاد	تاحدودی	کم	خیلی کم	جمع
۹		۵۳	۵۲	۵۵	۲۵	۱۵	۲۰۰
۱۰		۲۴	۲۸	۵۳	۴۲	۵۳	۲۰۰
۱۱		۴۲	۶۳	۵۵	۲۴	۱۶	۲۰۰
۱۲		۹	۱۱	۱۲	۴۵	۱۲۳	۲۰۰
۱۳		۲۷	۴۲	۶۱	۳۸	۳۲	۲۰۰
جمع		۱۵۵	۱۹۶	۲۳۶	۱۷۴	۲۳۹	۱۰۰۰

فرض H_0 : به نظر می‌رسد بین بهره‌مندی از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و میزان مشارکت آنان در ارتقای امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد.

فرض H_1 : به نظر می‌رسد بین بهره‌مندی از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و میزان مشارکت آنان در ارتقای امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به محاسبه‌های انجام شده چون مجذور محاسبه شده $X^2 = 292/08$ بزرگ‌تر از X^2 : $26/30$ با درجه آزادی $d.f = 16$ در سطح $0/05$ می‌باشد؛ فرض H_0 رد و بنابراین فرض H_1 با ۹۵ درصد اطمینان مورد تأیید قرار می‌گیرد یعنی با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که بین بهره‌مندی اطلاعاتی و ارتباطی و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به این که یکی از کارکردهای فناوری اطلاعاتی و ارتباطی افزایش مشارکت‌های اجتماعی است؛ بنابراین این فناوری‌ها زمینه‌های مشارکت شهروندان را در تأمین و ارتقای امنیت اجتماعی فراهم می‌کنند.

فرضیه چهارم: به نظر می‌رسد بین اعتقادات و میزان دینداری شهروندان و میزان مشارکت آنها در ارتقای امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۶): رابطه دینداری و اعتقادات و میزان مشارکت در ارتقای امنیت اجتماعی

میزان سؤال‌ها	خیلی زیاد	زیاد	تاحدودی	کم	خیلی کم	جمع
۱۴	۸	۲۳	۶۳	۳۶	۷۰	۲۰۰
۱۵	۱۶	۲۹	۷۸	۴۰	۳۷	۲۰۰
۱۶	۴	۸	۳۲	۵۵	۱۰۱	۲۰۰
۱۷	۴۰	۴۰	۴۶	۲۷	۴۷	۲۰۰
جمع	۶۸	۱۰۰	۲۱۹	۱۵۸	۲۵۵	۸۰۰

فرض H_0 : به نظر می‌رسد بین اعتقادات و میزان دینداری شهروندان و میزان مشارکت آنان در ارتقای امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد.

فرض H_1 : به نظر می‌رسد بین اعتقادات و میزان دینداری شهروندان و میزان مشارکت آنان در ارتقای امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

باتوجه به محاسبات انجام شده چون مجذور محاسبه شده $\chi^2 = 137/516$ بزرگتر از χ^2 حی دو جدول (۲۱/۰۳) با درجه آزادی $d.f = 12$ در سطح ۰/۰۵ می باشد؛ فرض H_0 رد و بنابراین فرض H_1 با ۹۵ درصد اطمینان مورد تأیید قرار می‌گیرد یعنی با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که بین اعتقادات و میزان دینداری شهروندان و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد یعنی مشارکت و همکاری افراد با پلیس در رابطه با امنیت اجتماعی با میزان اعتقادات و دینداری آنها رابطه مستقیم و مثبتی دارد.

نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

هدف پژوهش حاضر شناسایی و تبیین برخی عوامل مؤثر بر مشارکت مردمی در ارتقای امنیت اجتماعی شهروندان است از یافته‌های این تحقیق می‌توان نتیجه گرفت که مشارکت مردمی نقش عمده و تعیین کننده‌ای در تأمین و ارتقای امنیت اجتماعی شهروندان دارد؛ بدین گونه که بین وضعیت شغلی و مشارکت افراد در تقویت امنیت اجتماعی این گونه می‌توان ارتباط برقرار کرد که هرچه قدر افراد شغلشان را با توجه به علاقه، استعداد و توانایی‌شان انتخاب کرده و از شغلشان نیز راضی باشند در آن صورت

برای حفظ شرایط و شغل موجودشان با مشاهده هرگونه بی‌هنجاری و تخلف از سوی افراد دیگر آن را به پلیس گزارش داده و همکاری و مشارکت لازم را انجام می‌دهند.

هم‌چنین این نتیجه حاصل شد که بین میزان بهره‌مندی از فناوری‌های وسایل اطلاعاتی و ارتباطی و میزان مشارکت آنان در ارتقای امنیت اجتماعی نیز رابطه مستقیم و مثبتی برقرار است، به‌نحوی که هرچه افراد جامعه به وسایل ارتباطی و اطلاعاتی از قبیل رادیو، تلویزیون، مطبوعات و فناوری‌های نوین ارتباطی بیشتر دسترسی داشته باشند و از اخبار جامعه و تبلیغ‌ها در زمینه نقش مشارکت‌های مردمی در زمینه‌های مختلف مانند ارتقای امنیت اجتماعی، اطلاعات بیشتری داشته باشند، میزان مشارکت آنان در بالا بردن سطح امنیت اجتماعی از طریق همکاری با پلیس و سایر مبادی ذیربط بیشتر خواهد بود. از یافته‌های دیگر تحقیق می‌توان به این موضوع اشاره داشت که بین اعتقادات و میزان دینداری شهروندان و میزان مشارکت آنان در ارتقای امنیت اجتماعی رابطه مستقیم و مثبتی وجود دارد، به‌گونه‌ای که هرچه افراد از نظر درجه اعتقادی در سطح بالاتری قرار داشته باشد و بیشتر با اماکن مذهبی و مراسم‌های دینی ارتباط برقرار کنند به همان میزان نیز همکاری آنها با پلیس در خصوص جرائم ارتكابی نسبت به افراد دیگر بیشتر خواهد بود.

به‌طور کلی می‌توان گفت در صورتی که شهروندان از امنیت شغلی و اعتقاد و باورهای دینی مناسب و قوی برخوردار باشند و به فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی دسترسی داشته باشند به همان میزان نیز می‌توانند با پلیس در ارتقای امنیت اجتماعی شهروندان مشارکت داشته باشند.

با توجه به یافته‌های تحقیق و برای بالا بردن میزان تأثیر مشارکت مردم در ارتقای امنیت اجتماعی پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

۱- از آنجا که یافته‌های حاضر بر ابعاد خاصی از نحوه و نقش مشارکت مردم در تقویت امنیت اجتماعی اشاره دارد، هم‌چنین با توجه به محدودیت‌های زمانی و مالی که مانع صدور حکمی قاطع درباره رابطه بین دو متغیر مشارکت مردمی و افزایش امنیت اجتماعی در سطح جامعه می‌شود، لازم است پژوهش‌های بیشتری با روش‌های متفاوت و نمونه‌های گوناگون انجام شود.

۲- با توجه به اینکه در پژوهش مزبور بین میزان برخورداری افراد از وسایل اطلاعاتی و ارتباطی و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد و افراد نیز از تلویزیون، روزنامه و مجله‌ها نسبت به دیگر رسانه‌ها استفاده بیشتری می‌کنند، مراکز صدا سیما و دیگر نهادهای مربوطه نیز می‌توانند از طریق برنامه‌های تلویزیونی، مطالب روزنامه‌ها و مجلات و تبلیغات به آثار و نتایج مطلوب امنیت اجتماعی اشاره کرده و ارزش‌های مشارکت مردمی را به اطلاع شهروندان برسانند.

۳- چون بین اعتقادات و میزان دینداری شهروندان و میزان مشارکت آنان در تقویت امنیت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد و بیشتر افراد نیز در اعیاد و مراسمات مذهبی شرکت می‌کنند، مسئولان می‌توانند با برگزاری چنین مراسم‌هایی مردم را در خصوص مشارکت، همکاری و مساعدت بیشتر با پلیس جهت اجرا و ایفای بهتر نقش خود تشویق کند.

۴- تهیه شاخص‌های جدید برای به‌دست آوردن میزان تأثیر مشارکت‌های مردمی در تقویت امنیت اجتماعی و آزمودن آنها در سطح جامعه جهت دست یافتن به ابعاد دیگر مسئله و افزایش تحقیق و پژوهش در حوزه راه‌های مشارکت دادن مردم و استقرار نظم و امنیت در سطح جامعه و افزودن مشارکت مردم در همیاری و همکاری با پلیس جهت تأمین آرامش در جامعه.

منابع

- قرآن مجید.
- بشیریه، حسین (۱۳۷۴). انقلاب و بسیج سیاسی، تهران، سمت.
- بیرو، آلن، فرهنگ علوم اجتماعی (۱۳۷۵). باقر ساروخانی، تهران، کیهان.
- بیکر، تزار. روش تحقیق در علوم اجتماعی (۱۳۸۶). ترجمه هوشنگ نایی، چاپ دوم خرداد، تهران، پیام نور.
- توسلی، غلام عباس (۱۳۶۹). نظریه‌های جامعه‌شناسی، تهران، سمت.
- چلبی، مسعود (۱۳۷۵). جامعه‌شناسی نظم، تهران: نشر نی.
- خوشفر، غلامرضا (۱۳۸۲). بررسی مشارکت مردم در ایجاد و حفظ و گسترش امنیت اجتماعی، مجموعه مقالات همایش اجتماعی، جلد اول، تهران: معاونت اجتماعی ناجا.
- دلاور، علی (۱۳۸۶). روش‌های تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی تهران، پیام نور.
- رفیع، حسین (۱۳۸۰). امنیت عمومی و وحدت ملی تهران، معاونت امنیتی و انتظامی وزارت کشور، چاپ اول.
- ریترز، جرج، نظریه‌های جامعه‌شناسی در دوران معاصر (۱۳۷۴). ترجمه: محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی.
- صدفی، ذبیح‌الله و بابایی (۱۳۸۰). سکینه، تکنیک‌های خاص تحقیق، چاپ اول، نشر آتیه.
- عطار زاده، مجتبی (۱۳۸۷). دگرپذیری سیاسی و منافع ملی، فصلنامه مطالعات راهبردی تهران: انتشارات صدا سیما.
- غلامرضایی، سعید (۱۳۷۶). موانع موجود در جریان مشارکت اجتماعی دختران جوان روستایی و برخی راه‌حل‌های آن.
- کوزر، لوئیس و برنارد روزنبرگ. نظریه‌های بنیادی جامعه‌شناختی، (۱۳۸۶). تهران: نشر نی.
- کیانی، مژده (۱۳۸۶). کاربرد کامپیوتر در علوم اجتماعی، تهران: انتشارات پیام نور.
- گولد، جولیس؛ کولب ویلیام ال. فرهنگ علوم اجتماعی (۱۳۷۶). ترجمه پرهام و دیگران، تهران: انتشارات مازیار.
- لرنی، منوچهر (۱۳۸۳). امنیت ملی و دفاع از ارزش‌ها، چاپ اول، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.
- نوید نیا، منیژه (۱۳۸۳). درآمدی بر امنیت اجتماعی، فصلنامه مقالات راهبردی، شماره نوزدهم، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.
- امین پور، بهرام (۱۳۸۷). بررسی عوامل فردی و سازمانی مؤثر در موفقیت دانشجویان دانشگاه پیام نور منجیل، تابستان، دانشگاه پیام نور منجیل.
- کریمی، هادی (۱۳۸۷). بررسی میزان مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی معاونت اجتماعی فرماندهی انتظامی فا استان گیلان، اداره برآورد اجتماعی.
- نظری، بهروز (۱۳۸۵). بررسی میزان احساس امنیت شهروندان شهرستان تالش دانشگاه پیام نور رشت.